

Jarmila Švachová

Oslavy 700. výročí povýšení Klobouk na městečko

Ve čtvrtek 18. června 1998 uplynulo sedmset let ode dne, kdy král Václav II. povýšil Klobouky na městečko, podřídil je jurisdikci kláštera zábrdovického, dovolil Kloboukům řídit se právem měnínským a povolil každou středu výsadu týdenního trhu.

Stalo se tak listinou, z níž cituji:

*„Václav boží milostí český král, vévoda krakovský a sandoměřský, markrabě moravský
Přejeme si touto listinou zpravit veškeré osoby nynější i budoucí, že my hlavně pro Boba i z úcty ke slavné Panně Marii a svaté Kunhultě, posvátným patronkám kláštera premonstráckého řádu před Brnem, jsouce příznivě nakloněni prosbám opata a konventu tohoto kláštera, ze zvláštní milosti jim dovoluujeme a přejeme, ať se ves tohoto kláštera stane takovým místem a ať se v jakoukoli středu kteréhokoli týdne koná trh, ustavující, aby zločiny a přečiny, které by byly spáchány toho času na témže místě a u nížeapsaných vesnicích kláštera, by byly trestány náležitou pokutou a trestem tak, jak ukazuje právo země a obyčej.*

Také z větší milosti osvobozujeme lidi téhož kláštera sídlící v tomtéž místě Kloboukách, Šaraticích, Němčičkách, Zbyšově, Čenkovcích, Borkovanech, Kamenici, Bobumilicích i Přestavkách z pravomoci jednotlivých úředníků naší země Moravy a přejeme si, aby byli svobodní a vyňatí. Přejeme si, aby se scházeli a také byli rozsuzováni u jakýchkoli přích před řečeným opatem, či jeho zástupci, nebo rychtáři, anebo úředníky tohoto opata v řečeném místě v Kloboukách.

Kromě toho stanovíme, aby obyvatelé řečeného místa i těchto vsí požívali a řídili se u jakýchkoli přích právem, kterého se používá v našem městečku zvaném Měnín, a nebyli nadále více povinni oblažovat jakýmkoli úředníkům krádeže, vraždy, zranění, či jakékoli jiné přečiny ...

Na svědectví a pevnost této věci přikázali jsme vystaviti tuto listinu a potvrdit ji pečeti našeho Majestátu.

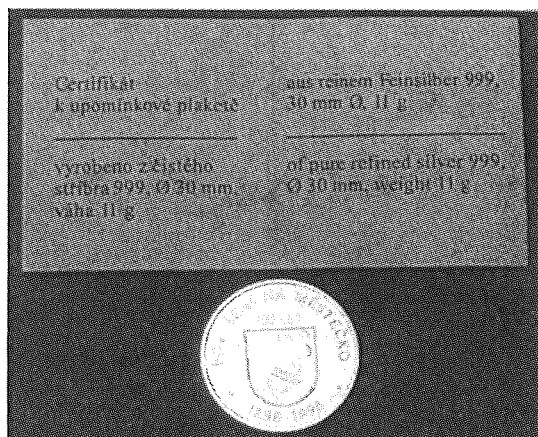
Léta Páně tisícího dvoustého devadesátého osmého ve čtrnáctých červencových kalendách, jedenácté indikce, druhého roku našeho kralování.“

Toto významné výročí oslavovali Kloboučtí širokou škálou různých akcí v průběhu celého roku 1998. Byl vydán velký nástěnný kalendář s barevnými fotografiemi, především klobouckých historických staveb, kompaktní disk a audiokazeta "Klobouky u Brna 700 let" s nahrávkami klobouckých chrámových sborů, smíšeného sboru, Mužáků, souboru Kasiopea, dechové hudby Notečka, dětské dechovky a dětské cimbálové muziky ZUŠ.

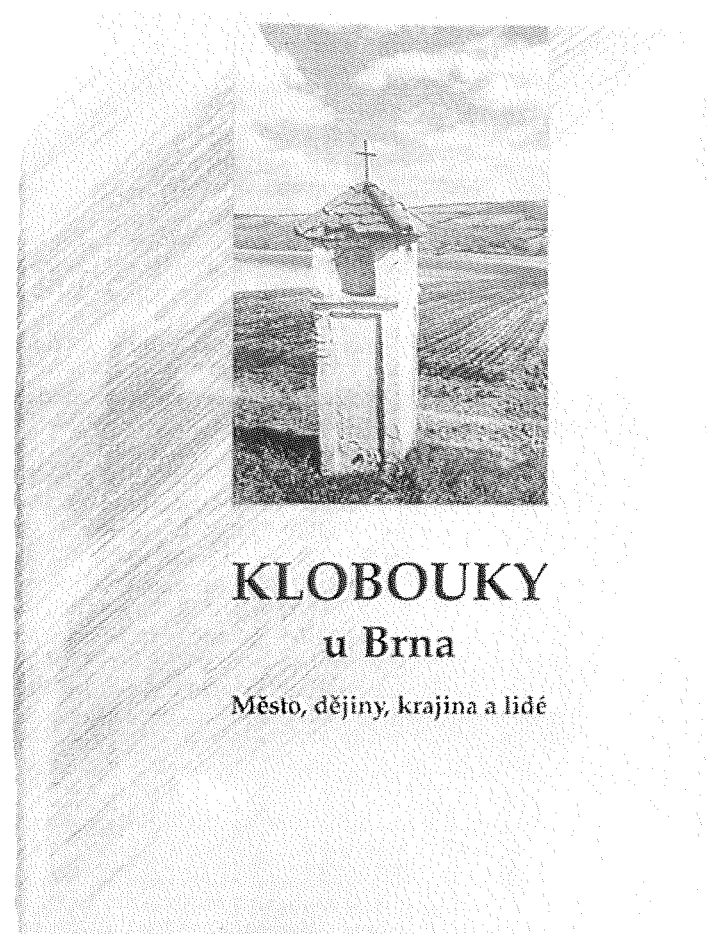
K oslavám byly rovněž zhotoveny čtyři druhy pamětních listů (s motivy Lva z Klobouk, listiny krále Václava II., budovy zámku, kompozice klobouckých historických staveb) a tři druhy pohlednic – perokreseb brněnského výtvarníka Zdeňka Chalupy s motivy kaple sv. Barbory, věže evangelického kostela a větrného mlýna. K prodeji bylo připraveno několik druhů trojrozměrných upomínkových předmětů – malovaná keramika (hrnky a talířky s klobouckým náměty), keramické džbánky a plakety, keramické nádoby na láhve vína s plaketami, skleničky a juchačky, tužky a igelitové tašky, přívěsky na klíče - vše vyzdobeno klobouckým městským znakem.

K tomuto výročí nechal Městský úřad v Kloboukách vydat pamětní mince měděné, alpakové, cínové a také 10 kusů mincí stříbrných s certifikátem o rylosti kovu, z nichž jednu věnoval starosta města při své návštěvě pražského hradu panu prezidentu Havlovi. Na mincích je zobrazen na jedné straně kloboucký zámek s nápisem Klobouky u Brna, na druhé straně městský znak s letopočty 1298–1998 a textem: Povýšení na městečko 700 let.

V průběhu roku vydalo město také reedici knihy Hynka Bíma pod názvem „Lidové písně z hanáckého Slovácka“ pod vedením Prof. PhDr. Jiřího Vyslouzila, DrSc. Největším



Obr. 1



Obr. 2 – nová kniha: Klobouky u Brna, Město, dějiny, krajina a lidé; přebal

počinem města však bylo vydání knihy, sborníku prací „Klobouky u Brna“, s podtitulem „Město, dějiny, krajina a lidé“, které pod vedením PhDr. Emila Kordiovského zpracovalo více jak šedesát autorů. Tato kniha pojednává o historii i současnosti Klobouk, o geografických poměrech, půdorysu, hospodářském vývoji, květeně, spolicích, organizacích, politických stranách, odboji, klobouckých občanech a významných osobnostech, národopisu, nářečí, zvykosloví, katolické, evangelické a židovské komunitě, pamětihodnostech, lidové architektuře, zemědělství, školství, ochotnickém divadelnictví, lidovém oděvu, a je doplněna soupisem archivních fondů k dějinám Klobouk. Autorský kolektiv tvořili lidé širokého spektra - vědecktí pracovníci, archiváři, pracovníci muzeí, ale i místní občané. Do sborníku bylo zařazeno na pět stovek fotografií, jak archivních (265 černobílých), tak fotografií ze současnosti, zhotovených speciálně pro tuto publikaci (235 barevných), jejichž autorem je kloboucký fotograf Josef Špaček, RNDr. Petr Macháček, CSc., Anna Pecková, František Trtílek, občané Klobouk u Brna a autoři jednotlivých příspěvků. Svými kresbami doplnil sborník kloboucký rodák Aleš Janšta a etnografka Olga Vlasáková.



Obr. 3 – Ing. Jindřich Koubek a PhDr. Emil Kordiovský křtí novou knihu o Kloboukách u Brna

Kniha „Klobouky u Brna“ je reprezentativní nejen po stránce obsahové, ale i po stránce formální. Jedná se o velký formát (33x25 cm), je vytištěna na křídovém papíře, počet stran 500. Pro Město Klobouky publikaci redakčně zpracoval Státní okresní archiv se sídlem v Mikulově ve spolupráci s Muzejní a vlastivědnou společností v Brně, uspořádal PhDr. Emil Kordiovský. Grafické práce a technickou redakci provedl PhDr. Augustin Šik, recenzoval Doc. PhDr. František Spurný, CSc. Vlastní technické zpracování a vydání knihy si zajistilo město u tiskárny Graspó spol. s r.o. Zlín, litografie provedla firma Kahografik spol. s r.o. Zlín. Kniha byla vydána nákladem 1500 kusů, její prodejní cena je 499 Kč (z větší části dotována městem).

Stěžejní oslavy sedmistého výročí povýšení Klobouk na městečko probíhaly v sobotu 27. a v neděli 28. června 1998. Městský úřad rozeslal na dva tisíce pozvánek klobouckým rodákům do celé republiky. Hlavní těžiště sobotního programu spočívalo ve výstavách.

Od rána byla u hasičské zbrojnice prezentace staré i nové hasičské techniky, která zaujala ponejvíce děti. Výstava vín s ochutnávkou, pořádaná svazem zahrádkářů v prostorách místní sokolovny zase přilákala hlavně mužskou část návštěvníků klobouckých oslav. Střední odborná škola v Kloboukách připravila v areálu školy hned několik výstav. Pedagog školy ing. Josef Zelinka vystavoval své dřevorezby a plastiky, se kterými už slavil

mnohé úspěchy i v zahraničí. Další akcí této školy byla výstava zemědělské techniky a výstava potravinářských produktů. Souběžně pořádalo krásnou výstavu loveckých trofejí místní myslivecké sdružení v prostorách zámku. V odpoledních hodinách byla ve školním klubu vernisáž výstavy obrazů klobouckého rodáka Vlastimila Strašila a výstava fotografií Josefa Špačka, souběžně s výstavou připravenou k stému výročí založení Měšťanské školy v Kloboukách.

Všechny zmíněné akce se setkaly u návštěvníků s velkým ohlasem, snad s jedinou výtkou – výstavy měly trvat minimálně po oba dva dny oslav, ne všichni návštěvníci stihli shlédnout všechny akce. V tyto dny bylo veřejnosti přístupno městské muzeum, které zaznamenalo během oslav rekordní návštěvnost (téměř pět set lidí si prohlédlo jeho expozici). V sobotu byla rovněž otevřena historická památka větrný mlýn, kaple sv. Barbory, katolický kostel a sál římskokatolické fary. Den otevřených dveří se konal v základní škole, městském víceletém gymnáziu a střední odborné škole. Večer byla v sále SOŠ taneční zábava a vyvrcholením sobotních oslav se stal půlnoční ohňostroj, který Klobouky ve své sedmisetleté historii zažily poprvé.



Obr. 4 – krojovaný ples v Kloboukách u Brna

Nedělní program slavností byl zahájen ekumenickou bohoslužbou, konanou za pěkného počasí pod širým nebem, v areálu letního kina, kde byl rovněž posvěcen znak a vlajka města Klobouk u Brna. Bohoslužbu koncelebroval katolický kněz P. František Trtílek spolu s evangelickým farářem Jiřím Gruberem. Následovaly slavnostní projevy starosty města ing. Jinřícha Koubka a hostů. V rámci této části oslav byly slavnostně uzavřeny partnerské dohody mezi městem Klobouky a švýcarským Bellachem, který zastupovala představitelka Fora Ost – West paní Ruth Gerda Bornhäuser, dále partnerská smlouva s rakouským Niederabsdorfem, zastoupeným místostarostou panem Hermanem Römerem. Z Niederabsdorfu přijel na kloboucké oslavy celý autobus obyvatel obce, kteří se zájmem sledovali nedělní část klobouckých oslav. Z partnerské instituce kloboucké základní školy přijel ředitel školy z anglického Bexhill - on - Sea, pan Michael P. Conn. Kloboucké občany a rodáky pozdravilo i několik dalších pozvaných významných hostů jako senátor Mgr. Jiří Pavlov, primátorka města Brna JUDr. Dagmar Lastovecká, přednostka Okresního úřadu Břeclav paní Hana Ondrušková, poslanci Parlamentu ČR Miroslava Němcová a Pavel Suchánek. Byl pozván i náměstek ministra pro místní rozvoj ing. Richter, ten se však nedostavil.

Nedělní dopolední program vyvrcholil slavnostní prezentací nové knihy, vydané k sedmistému výročí. Následovalo vystoupení dětské cimbálové muziky a dětské

dechovky Základní umělecké školy z Klobouk. Po slavnostním obědě pro hosty v jídelně základní školy pokračovaly oslavy odpoledním programem, který byl zahájen nádherným krojovaným průvodem, ve kterém za doprovodu dechové hudby Šohajky z Dolních Bojanovic a cimbálové muziky Vonica z Krumvíře přišlo do zámeckého areálu na dvě stě krojovaných dětí, mládeže i dospělých. Mimo krojovaných šli v průvodu i oba pěvecké sbory a kloboucký mužský pěvecký sbor Mužáci. V čele průvodu byla nesena kloboucká městská vlajka a znak. Následovalo vystoupení klobouckého divadelního spolku "Výdus" a místních občanů, kteří předvedli historické ztvárnění události 700 let staré, která král Václav II. se svojí družinou před klobouckými konšely uděluje Klobouckým povýšení na městečko a právo konání týdenního trhu. Kloboučtí konšelé na pódiu vítají králův průvod, v jehož čele vedl královský myslivec dva chrty (původní varianta s koňmi se zdála vzhledem k danému prostoru a množství návštěvníků nebezpečnou). Král se svojí družinou, po slavnostním ceremoniálu, společně s konšely sledoval současnou generaci dětí ze základní školy, kteří mu vzdávaly hold svým folklórním vystoupením. Zazněly i písně obou chránových sborů, Mužáků, hrála a zpívala skupina Kasiopea. Následovalo předvedení české besedy krojovanou mládeží. Dobovou atmosféru dokreslovala hostina



Obr. 5 – oslavy povýšení Klobouk na městečko – královská hostina

královské družiny, konšelů a hostů - podáváno bylo víno a pečená kuřata, které připravilo místní myslivecké sdružení, jehož členové byli rovněž oděni do dobových kostýmů.

Celý nedělní program byl doplněn jarmarkem historických řemesel, který se konal v zámeckém areálu po celý den. Návštěvníci mohli shlédnout práci kováře, kovoliticů, mohli si vyzkoušet práci na hrnčířském kruhu, obdivovat práci perníkářky, dráteníka, zakoupit si výrobky z kukuřičného šustí, zakuřovanou, historickou a užítkovou keramiku, kraslice, dřevěné hračky, vizovické pečivo, velikonoční žíly, výrobky z modrotisku, paličkované krajky, předlohy na vyšívání, krosienkování a výrobky ze stolařské dílny.

V sobotu odpoledne se konal první let balónem nad Klobouky, v neděli v ranních hodinách se uskutečnil druhý let (startovalo se z plochy fotbalového hřiště v Hájků. Se zajištěním této akce pomohl kloboucký občan pan Stanislav Černý ve spolupráci s firmou Flaga-Plyn Hustopeče. Na sobotní odpoledne zajistila SOŠ Klobouky ve spolupráci s jezdeckým klubem Krumvíř pro veřejnost okružní jízdu bryčkou kolem náměstí, větrného mlýnu a kaple sv. Barbory.

Oficiální část oslav sedmistého výročí povýšení Klobouk na městečko vyvrcholila poděkováním starosty Klobouk ing. Koubka všem hostům, rodákům a účinkujícím. Se všemi přítomnými se rozloučil slovy: „Co říci na závěr? Že si toto všechno zopakujeme za 700 let znovu. Já popravdě musím říci, že oslavy se mi zalíbily natolik, že napříště místo

budování města budeme jen slavit. Je to podstatně levnější!" Zástupce současných „konšelů“ poděkoval panu starostovi za jeho přínos k přípravám oslav a za celou jeho dosavadní práci pro město.

V pozdním odpoledni byly ve školním klubu promítány videozáznamy z kloboucké současnosti, ze života základní školy. Souběžně bylo na hřišti v Hájku pořádáno fotbalové utkání mezi domácími Sokolem a mužstvem bývalých hráčů Zbrojovky Brno. Na závěr oslav koncertovala v areálu letního kina dechová hudba Šohajka. Na sobotním programu se účastnilo více jak tisíc návštěvníků, s nedělní účastí to bylo více jak tři tisíce občanů, rodáků a hostů celkem.

Jak již bylo předesláno v úvodu, konalo se během celého roku mnoho akcí k tomuto slavnému klobouckému výročí. Už 1. ledna to bylo ekumenické shromáždění, 28. února pořádalo město velmi zdařilý krojový ples, na kterém se sešlo na pět set návštěvníků. Na počátku března to byl koncert k výročí narození T.G. Masaryka, na kterém vystoupili posluchači brněnské JAMU, na začátku dubna pak absolventský koncert žáků ZUŠ Klobouky. 18. dubna natáčela v Kloboukách televize Nova pořad Český bodygard v duchu starých jarmarků. Nápad natáčení tohoto pořadu právě v Kloboukách přišel z řad místních patriotů a byl realizován přípravným výborem, i když z daleka ne v souladu s jeho představami, ale tak už to chodí u nezávislé televizní společnosti. Prvního května byl pořádán Výroční trh u příležitosti 700. výročí povolení konání jarmarků v Kloboukách králem Václavem II. Následovala květnová oslava Dnu matek, 24. května se konal koncert chrámových sborů, posledního května koncert smíšeného pěveckého sboru. Na oslavu Dne dětí, 7. června byl pořádán sportovní den a běžecké závody pro děti i dospělé účastníky. V neděli 8. června se v kapli sv. Barbory konal koncert duchovních písní hudebního tělesa „Píseň“ z Jedovnice, který dirigovala rodačka Magda Zouharová - Javorská. V závěru září pořádalo město Výroční Svatováclavské hody s předvedením téměř zapomenuté staré tradice – stínání berana. V listopadu byl slavnostní „křest“ a koncert u příležitosti vydání knihy Hynka Bíma, pod názvem „Písně z hanáckého Slovácka“. Kniha byla vydána nákladem 500 výtisků.

Průběh oslav sedmistého výročí povýšení Klobouk na městečko byl dokumentován nejen fotografiemi, ale i videokamerou, autorem je pan Josef Špaček a záznam na videokazetách si mohou zájemci zakoupit, stejně jako ostatní výše jmenované upomínkové předměty, audionosiče a publikace.

Rokem 1998, rokem oslav, však život a píle Klobouckých nekončí, život jde dál, je třeba pracovat a budovat město, kde sice již mnohé zbudováno bylo, mnohé však také stále ještě schází, je třeba dál okopávat vinohrady, ale i odpočívat a radovat se z výsledků práce. Vždyť už za 99 let budou ti, co přijdou po nás slavit osmisté výročí. Z nejbližších plánů do budoucna čeká na Kloboucké výstavba termálních lázní, stejně jako boj o stavbu čistírna odpadních vod, ale i věci méně prozaického charakteru, ale o to krásnější, jen tak pro pohlazení duše, jako je například příprava a vydání rukopisu klobouckého rodáka Jakuba Vrbase Život lidu na brněnském Kloboucku, kterou město plánuje na konec prvního pololetí roku 1999.